

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.
Редація, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Великодні парламентарні вигляди.

(Конець).

В політиці є справді самолюбство реальним чинником і не має нічого спільного з чутливими мріями. Здорове самолюбство справді може не одного довершити, що доси не могло повести ся. Може бути, що та неуспішність була споводована до теперішньої правительственною метою. Говорено доси вправді вельми багато про численні східні точки між Німцями а Чехами на економічнім і фінансовім полі і вказуючи на ті східні точки, змагано довести до національного порозуміння між обидвома народностями в Чехах. Сі змагання однак не доводили до путя мимо найширшої волі, і Чехи та Німці відчувували ся щораз більше, хоч обоюсторонній інтерес обидвох народів наказував їм поступати як-раз інакше. Може бути, що трохи відмінна тепер метода доведе скорше до цілі. Певно, що ще довго не можна буде довести до повного порозуміння і національного мира в цілім значіню сего слова. Але чи ж і на дальше мала би бути неможлива спільна робота на економічнім полі?! Сего не зможуть запевнити найчервонійші радикали.

Тепер як-раз розходить ся о великі економічні справи, які вимагають спільного ділання на тім полі. Австрія вступає тепер на дорогу великої економічної роботи, починає ся для неї нова зовсім доба, яка вдруге не так скоро настане. Вправді розвязка великих водних доріг не є ще довершеним фактом, але всеж таки треба сказати, що она підготовляє ся і може стати дійсностю. Здорове самолюбство і свідомість, що судетські краї будуть мати спромогу економічно незвичайно бистро двигнути ся, як доси сего не чувано,

мусіли заступників сих країв до себе зближити. Коли отже тепер в днешньому світі говорять про зближене між Чехами і Німцями, то сим вправді випереджують події, але сим не заперечує ся зовсім дійсної правди. До певного ступня дійсно можна прослідити зближене Чехів і Німців на економічнім полі і можна сподівати ся, що се зближене доведе до спільної успішної роботи. Все дальше треба полішити спокійно будучині, бо зовсім справедливо сказав один речник чеського народу в раді державній, що економічне зближене доведе перегодами до зближеня і порозуміння національного. Ми також тої думки, що се стане ся, але гадаємо, що не можна наглити природного розвитку справ, бо як-раз всяке насильне принаглюване могло би викликати зовсім противний вислід і довести до нової національно-політичної боротьби.

В сій хвилі, коли се пишемо, годі ще подати певний образ політичного і парламентарного положеня, яке означить ся після великодня. Живемо все ще в політично-ненормальних часах; мусимо се тимити, що довгий час тривали ненормальні відносини, а наглий зворот може легко добрі наміри і змагання поспувати або зовсім знівечити. Радикали всякого рода знають, що на теперішній парламент можна ударяти, а всі прихильники хосенної роботи відчувають се дуже добре, як ослаблений є ще по кількості недужі парламент, що не в силі видержати нагальнішого удару. Тимчасом поправа відносин є неможлива без парламенту, а ніхто не може дати поруки, як довго буде він правильно ділати. Радикалізм однак має ще тайних союзників в ліберальнім днешньому світі, що раді би упечи ще печеню для сильно недомагаючого лібералізму. Ліберали іменно починають тепер говорити дуже сердечно про можливість зближеня між Німцями і

Чехами, але раді би передовсім від того виключити «февдалів», яких ліберали виставляють не лише противниками порозуміння між Німцями а Чехами, але навіть протекторами і союзниками чеських радикалів (особливо кн. Шварценберга). Ціль тих заходів лібералів розуміють дуже добре в молодоческім таборі, а вірна державі і хосенна чеському народови політика чеської шляхти є занадто загально відома, щоби такі забаги ліберального днешнього світа могли щонебудь пошкодити. Чехи вже добре знають німецких лібералів, а часів процвіту німецкого лібералізму мають они такі немілі сномини і зібтали такі сумні досвідки, що нині не раді прикладати свої руки до того, щоби помагати до відродженя німецкому лібералізму. Се дуже легко зрозуміти, що деякі німецко-ліберальні днешні неприхильні теперішньому роз'ємови між Чехами а Німцями. Але бо й з другого боку видно певну недовірчивість. Поміж судетскими і альпейскими краями починають на ново відживати суперечности і в альпейских краях немілим оком споглядають на згідне поступоване судетских Німців і Чехів в справах водних доріг. Може бути, що веснина сесия ради державної усуне ті суперечности і ту зависть між альпейскими а судетскими краями. Економічні інвестиції, які мають тепер бути переведені в Австрії на великі розміри, вийдуть в користь так північних, як і полудневих країв. Альпейскі краї одержать значні і важні залізничі, а судетскі краї важні водні дороги. Одні не мають чого завидувати другим.

Однак тут ще раз забираємо голос в справі, на яку ми звертали вже раз бачність всіх галицких і буковинських послів. Галичина і Буковина замало узгляднені в тих інвестициях, а хоч говорити ся дещо і про будову водних доріг в Галичині і про регуляції рік та будову

3

Лев Лопатинський.

Перед і за кулісами.

(Оповіданє).

Юрчин був задумчивий і мовчав на всі замітки та уваги свого окруженя, що в передсінках салі зійшло ся в перерві на папіроса. На устах всіх були слова хвальби для театру взагалі, а особливо висказували ся похвально про особу Комарівної. Се чось втерпелливо і дразнило молодого доктора і він чим скорше відкинув недокуреного папіроса; коли тільки відозвав ся перший дзвінок, поспішив на своє місце.

Незабаром прийшов і адвокат. Він розклав ся на всі боки і усміхав ся; видно було на нім вдоволене. Коли усів на крісло біля доктора, сказав притисеним голосом:

— Зробили дуже добре вражінє, поведженє мають запевнене. Я хотів їм погратулювати, але стримав ся аж по другім актї.

Юрчин потакував головою розсіяно; его думки блукали безцільно у якісь безконечнім, мрачнім просторі.

— А знаєте чому я не пішов тепер до гардероби? — говорив дальше адвокат притлумлюючи сьміх.

— Чому? — запитав Юрчин від нехочу.

— Бо я знаю акторську заздрість. В першій актї не виступала Даневичівна; она-б зараз чула ся обидженою, колиб я пожелав Комарівній, а єї збув мовчки. А так по другім актї буду міг вже обом висказати признанє публички.

— Хто се Даневичівна — запитав доктор.

— Се козир-дівчина, суперниця Комарівної. Грає веселі ролі і дуже подобає ся публиці.

— Молода ще?

— Молода і гарна. Деякі волять єї, деякі Комарівну. Звичайно творять ся між публицю дві партії, за одною і за другою. Але в театрі обі они дуже пожиточні сили.

Куртина піднесла ся і відкрила вид на сільську леваду. Довкола зелень, а в глибині представляло полотно вид на широкі левади, які круто перетинала річка. Сільске парубоцтво вийшло «на улицю» та затягнуло пісню, а небавом прилучили ся до них і дівчата. Почала ся сільска гульня. Зараз з початку пізнав Юрчин, котра зміж дівчат могла бути Даневичівна, що про неї згадував адвокат. Зразу она держала ся мов осторонь і тільки очима слїдила

за парубком, котрого драгували любовю до дівчини, що єї представляла Комарівна. Ті очи не то щоб мали в собі огонь, але дивили ся якомсь зальотно і визиваючо. Сама-ж Даневичівна була гарна собою, з круглим лицем і повною розкішною поставою. Нараз она перебігла поглядом салю і зупинила ся на Юрчині.

— Так, се те саме око з дїрки, — подумав доктор в тій хвилі — ясне, проникливе і уперте.

Він приложив лорнетку до очей і зачав обсервувати властвительку того ока. Она, здає ся, запримітила, що єї слїдять, бо кождий єї рух був мовби обчислений на когось другого, не лежав стисло в єї ролі. Она відвертала ся то одним боком то другим, мовби хотїла похвалити ся своїм тонким станом та повними, круглими бедрами. Коли піднімала мов надмірно лікті, виконуючи який рух одною або другою рукою, розкішно увидатляла ся єї повна грудь. Тільки як на сільську дівчину трохи за високо піддержувала шнурівка єї бюст, так що оно виходило не дуже природно, але за те більше кокетно. Юрчин мав правдиву приємність спостерігати те все через шкла і від часу до часу усміхав ся пустим сьміхом та легко потрясав головою з вдоволеня.

Тимчасом Даневичівна викликала своєю грою вибухи сьміху зі сторони публички. Осо-

деяких залізниць, висуває ся все на перший план лише справи судетських і альпійських країв, а das bevorzugte Galizien грає при тім все ролю казочного попелюха. Особливо польська демократія так запрягала свої умі тїщинською гімназією, котра і так ествує і буде небаром удержавлена, що поза тим нічого, здає ся, не бачить. Посли без ріжниць народности повинні допильнувати сего, щоби удержати in statu quo до будови водних доріг і регуляції рік в судетських краях і залізниць в альпійських краях з будовою водних доріг в Галичині і регуляцією рік в Галичині і Буковині. Колиб сїю пригідну хвилю тепер пропущено, то можемо дожити сего, що по ухваленю інвестицій для судетських і альпійських країв, скажуть нам, як вже нераз казали: »Wir geben nicht unsere Millionen nach Galizien!« Край карпатські повинні бути зарівно узгляднені, як судетські і альпійські, не повинна бути одна сторона кривджена в користь другої або третьої. Може знайдуть ся між галицькими послами такі одиниці, що на злість будуть кликати, щоби для Галичини нічого не зроблено, але над такими мудрагелями пора-б перейти до дневного порядку.

При всіх застереженнях і сумнівах, які насувають ся з почином весняної сесії ради державної, можна сподівати ся, що у здоровлені її буде поступати поводи далше, а успокоєне виборчих верств в часі великодної перерви дає вчасті поруку, що бодай значна більшість посольської палати буде докладати всіх заходів, щоби була хосенна робота.

Мальверзації в заставничім вірменськім банку.

Сензация відкритої чвертьмільонової дефравдації була тим більшою, що майже неподнобно було, де міг діти тільки гроший один-одинюкий чоловік, який мав свої власні значні доходи і якого вже его сьвященнича одіж здержувала від ріжних вибриків та марнотратства.

Але коли правдива є пословиця, що »нагода робить злочинцем«, то вже незрушною правдою є, що »нагода зробить дефравдантом хотьби найчеснійшого чоловіка«. Недостаток контролі над завідувачим великими скарбами через довгий ряд літ, може длятого дуже легко збити его з правої путі, бо такий скарбник, перекидаючи щодень золотом та дорогоцінностями, сотками і тисячками, тратить поволі змисл для значія вартости гроша.

Так було і з кс. Мардиросевичом. Він був від кільканайцяти літ директором банку Pii Montis, а заразом і таксатором фантів. Контролі не було жадної. Кс. Мардиросевич вже

бливо офіцери місцевого гарнізону, що заняли половину першого ряду на ліво від Юрчина, бавили ся знаменито шаржами Даневичівної. Она сьміяла ся в голос і плескала остентаційно в долоні за кождою єї вигадкою.

В такій хвилі міг завважити кождий уважлійший спостерігач, що Даневичівна здвигала легко раменами і мов згїрдливо відвертала ся від лівого крила салі. Але ті малі гнїви, що виявляли ся також і на лицю у неї невдоволеним копиленим вузюньких, рожевих уст, були мов ще заохотою до дальшого драгованя, бо веселість не зникала при тім у неї з лица, а кождий єї рух сьвідчив про те, що она чує ся під огнем цікавих поглядів, уваг і замітів, як риба у воді.

— Правдива субретка — звернув ся Юрчин до адвоката, держучи ще в руці льорнетку перед ухом.

— Правда, що хвацька дівчина — потакинув адвокат, що яко добровільний імпресарію театру, видів в кождій похвалі і признанє для себе самого, — тільки може трохи занадто грає до публіки, — додав по хвилиці, — се готово трохи пошкодити цілости.

— Але деж там, в жаден спосіб. Се власне той перчик, потрібний в кождім театрі... (Дальше буде).

від десятиох літ сповняв надужитя, по частині те, щоби покрити давні недобори. Зразу бути може, що як нефаховий таксатор помиляв ся що-до вартости і правдивости заставлюваних фантів. Відтак часто і сам давав більше, чим фант був вартий, просто з доброго серця і з тої неоглядности в розпоряджуваню ся грошем, яку викликає недостаток контролі. Сю обетавину використовували ріжні женщины, від яких вайдено ріжні компромітуючі листи в бюрку арештованого.

Коли недобори осягнули знатну височину, кс. Мардиросевич хотів ратувати ся ріжними підприємствами, думаючи в своїм недосьвідченю, що всюда можна так легко заробити грин, як легко бере ся з готових від сотки літ нагромаджених засобів. Він брав ся до освітлюваня улиць Львова нафтою, а дальше став сам копати нафту. На ті всі підприємства брав гроші з банку і брив дальше в злочин. Кс. Мардиросевич провадив подрібний і ясний ресстр своїх операцій з фантами і капіталами банку і по початковім випраню ся остатсчно показав ті записки шконтруючій комісії і слідчому судії. Се стало великим улекшенєм для шконтруючої комісії. Сконстатовано до тепер, що страта банку Pii Montis виносить 240.000 кор. Окрім мальверзації фантами, які попродав, пороздаровував та позаставляв в других банках, кс. Мардиросевич нарушив також залізничний капітал банку. Мимо сего з публіки рішучо ніхто не понесе страти, а покрие їх лише вірменська капітула.

Кс. Мардиросевич був добродушним і приязним чоловіком, якого окружала завсїгда симпатія всіх его знакомих. Але ті знакомі надуживали его доброту, просячи о підпис на векслі, яких опієля — не платили. Тож і з сєї причини мав кс. Мардиросевич ріжні клопоти. Его довги мають досягати вдруге стілько, кілько мальверзації в банку.

Давне се, що перед ніким не звіряв ся кс. Мардиросевич зі своїх клопотів. Навіть затаїв їх перед архиепископом Ісаковичем, який мав повне довіре до него. Але се дасть витолкувати ся хабя тим, що кс. Мардиросевич вже був так роздражений і збіджений вічними клопотами, укриванєм, удаванєм та викидами сумління, що волів спокій взиїти чим дальше бориканє ся на похилости злочиню.

Вістка про мальверзації та арештованє кс. Мардиросевича так поразила старенького архиепископа, що муєв положити ся до ліжка. Банк »Pii Montis« функціонує дальше, а у вчерашнім дни заставничий рух не зменшив ся. Після заяв урядників загинені фанти в переважній часті є заставлені в других банках, отже можуть бути звернені сторонам. Слїдство веде ся дуже енергїчно і небавом буде покінченє.

З країни нужди і здирства.

З Косівського.

(Лектура гуцулів).

Кажуть, що гуцули між Русинами найбільше некультурні. Перечу рішучо — і хотя бим вичитав навіть у вуніку spisu ludności w Kosowskim, що ту 99% авальфаетів (свого часу було в »Руслані« подано, що в Косівскім повірювано перепис людности таким меценатам, котрі »ласку робили«, коли в переписі хотїли умістити, що пїп і учитель уміють читати і писати, бож таким писарам розходило ся о виказанє як найбільшого числа авальфаетів), то і тоді ще буду перечитись — і не повірю, як багато річам urzędowym starostwa w Kosowie вірити не можу. На доказ: п. к. староство в Косові з 3/12 1900 ч. 22434 запорядило, що »operaty (konskrypcyjne) mają być przedłożone e. k. Starostwu w nieprzekraczalnym terminie najdalej do dnia 23 stycznia 1901«, а ту деякі WW. PP. Komisarze konskrypcyjni ледви в тім дни зачали перепис, а кажуть навіть, що, хотя читали ми в часонисях о вуніку приросту людности в Галичині, то один з WW. PP. Komisarzy konskr. ще доти не предложив операту. У мене самого побирано дані для spisu ludności — при кінци лютого!

Що гуцули — народ »культурний« подаю понизше, що »Партяне і Мідяне і Римляне і Еламїти і Критяне і Аравляне, от Канадокі, Лі-

вії, Кирїї... і всякі другі, а між ними головно маститий Русскій пишуть до гуцулів по гроші і они їх розуміють та послїдну »фалегу« (бранку, одежину) заставляють, а гроші несуть.

Напроваджую лише децю з »переніски« з гуцулами і то цілком дословно після листів, які мені случайно з »актами« гуцули приносили:

1) Ich Schreib dir das solst mir abschicken das Geld und bis 8 Tagen hast di Zeit und ab nicht werde ich dich Klagen zum Gericht und wirst mir noch Kosten bezulen und ich werde schtellen dem Dockter (адвокат) und die wirst alles bezulen.

2) Sio ja maju s toho sio dajete meni drobleta (вівці-барани в ціні 8—10 зр.) za popiszdu (продовженє речинця слати довгу) to ne dla mene geschett bo teper usio deszewe a ino hroszi duze dorohi jak by ja maw teper 50 lewiw to ja by sobi zawiw fein hyndel a tak prynosit dowh i lyfu (%) iz diletki bobu bo moje zinki nynki zawtra (зляже) bo wedu litacyju na grunt jakem peijsach.

3) Wy mene stokmyły (угодили) za 60 lewiw aby was grontem podilyty i zabuchtuwaty (в книжї ґрунтові вислати. Се туманєне гуцула, бо гуцули самі між собою ґрунтом подїлились, а начальник судовий в моїй хаті се потвердив). 30 lewiw dałysty a 30 lewiw majete prynesty jak budu jechaty do keometra (геометра евіденційного, котрий даром муєть подїл на мапі зробити) do Kosowa toz prywedit meni szkapie (козя обїданого 40 км. до Кут. Се тому, щоби дитинячого гуцула навести на гадку, який то »важний пан« узявєсь за справу) taj musyte szematy hroszi, bo ja ne znaju szo keometer ozme za parku (манку парцельову) a buchar (урядник в табули) wid ruku. (Се буде певно той мантїй, котрий, коли я донїє до Его Експ. п. Тхужїцького о здирствах по причині переводженя спадщини, утік з Кут на сегодїшній день).

4) 9/3 d. i. nächster Dienstag haben Sie einen Termin in Kosow. Wie wir abgemacht, haben Sie mir noch vor dem Termin 15 fl. (25 зр. дав при »токмі« в Вижницї) v. drei oka (около 6 кіп.) Butter zu geben.

5) Одповїдно прирїкваню подавємь рекурєть вашь впрость до суду вь Косовї нїякь черезь почту. Говорївємь о вашой сєй справї вь паномь Начальникомь, котрий бувь вь Коломыжї, але прець не могу Вамь великои давати надїи (надїю давалось, доки 50 зр. за рекуре не сховалось). Сь Шапуномь. Колюмыя dnia 27/6 887. (Підпис нечиткий).

6) Kołomyja dnia 25/7 898. Szanowny Panie! Spór przegraliście.. a to z powodu, że już o te grunta się toczył spór prawomocnym wyrokiem zakończony przed laty 18-toma. Jeżeli chcecie zrobić apelacją do Lwowa to musicie przyjąć wczas 2go lub 3 sierpnia 1898 t. j. w poniedziałek, lub wtorek i przynieść ze sobą kwotę 20 zł. 50 cent. (а о то лише ішло, бож з гори знаєсь, що апеляція не удасть ся, бо res iudicata), z czego same stemple wynoszą 11 zł. Z poważaniem.

(Конець буде).

З державної ради.

На вступі вчерашнього засіданя, яке зачало ся о 1/2 12 год, президент палати Фетер присьвятив посмертну згадку помершому пос. Шлезінґерови і повідомив палату, що пос. Кльофач зложив один з двох своїх мандатів іменно з V. куриї округу Сьмїхїв.

З черги відчитано внесеня і інтерпеляції, а між ними також інтерпеляцію пос. Кайзера, Дершати і тов. в справі донесеня »Reichspost« про обняте архикнязем Францом Фердинандом протекторату над католицьким »Schulverein-ом«.

По відчитаню сєй в острих словах зредатованої інтерпеляції пос. Герцог обговорював ріжні подїї послїдного часу, з яких немов виходило би, що охота до праці в палаті не є щирою і певною. Відтак бесїдник сходить на обняте протекторату над »Schulverein-ом« архикнязем Францом Фердинандом, відчитує слова архикнязя до католицької депутації і заявляє, що коли сєй факт правдивий, то він противить ся конституційним поглядом і против него треба рішучо виступити. Цїла німецька лївїця бє остентаційно брала. Бєсїдник висказує подїрку архи-

князеві, що сими словами дав себе пізнати, чого можна по нїм сподівати ся, як по насліднику престола. Вкінці просить президента палати, щоби візвав президента міністрів до заяви, чи донесеня дневників є правдиві.

Тут зриває ся нова буря оплесків і викриків на дівчиці, підчас якої займає голос президент міністрів др. Кербер і заявляє, що за слова архики. Франца Фердинанда ані за его постанову правительство не знало нічо і не може брати відвічальности, бо се стало ся зовсім в приватнім характері. Президент жалув, що справу порушено в такий спосіб в палаті, бо се на рушує приписане поважане, яке належить ся особі архикиязя.

Заяву др. Кербера переривали крики на лівниці, а по скінченю зірвала ся з новою силою буря протестів і викрикувань. Ціла палата заметушилась. Коли трохи притихло, Шенерерянці хором видають оклик: »Los von Rom, los von Rom! Пос. Малік вносить отворене дискусії над відповідію др. Кербера і поіменне голосоване над відповідію др. Кербера і поіменне голосоване над своїм внесеням. При голосованю відкидають 149 голосами против 107 внесене Маліка.

Відтак пос. Кюбач жадав відповіди на свої інтерпеляції в справі жоввіра Желяка; пос. Евг. Абрагамович відповідає, як голова комісії для посольської нетикальности, на дотичне запитує пос. Пернердорфера, що скличе сю комісію в першій дни, вільнім від засіданя палати.

З дневного порядку палата приступила до вибору секретаря, а відтак до нарад над законом про належитости. Справоздавець пос. Літ предкладає приняте закона після прокту комісії, який є вправді компромісовим зглядом цісарского розпорядженя на підставі §. 14. але починив знатні зміни, а іменно жадав привернення пільг при належитостях, які то пільги знесло цісарске розпоряджене.

Пос. Носке полемізував з выводами справоздавця, доказуючи, що комісія не була в примусовім положеню до входженя в компроміс, який зовсім не поправити інтересу міст. Відтак промовляв пос. Ке. Шенерер, а по нїм пос. Ротер, який на підставі статистичних дат з будівляного руху ріжних галицьких міст з часу 1897. до 1900. р. доказував, що наслідком розпорядженя на підставі §. 14. будівляний рух і обороти реальностей зменшили ся, а тим самим зменшили ся доходи міст і держави. Треба повернути до того самого стану, який був перед цісарским розпорядженям. — По промові пос. Тшерніг-а (contra) вибрано генеральними бесідниками пос. Кайцля (pro) і Штайна (contra), після чого президент замкнув засідане.

Слідуюче нині о год. 11. перед пол.

З політичного поля.

Промова архики. Франца Фердинанда до депутації католицкого »Schulverein-у«, про яку донесли католицкі дневники Reichspost і Vaterland, викликала на вчерашнім засіданю державної ради несподівану і дуже прикру бучу (гл. справоздане з засіданя). В посольських кругах побоюють ся, чи ся справа не буде мати некористного впливу на ситуацію та на становиско президента міністрів др. Кербера, бо німецка лівниці готова піднести сю справу при нарадах над декларацією архикиязя Франца Фердинанда, яка стоїть на дневнім порядку. Католицкий »Schulverein« заложено для протиділаню німецкому Schulverein-ови, який задля своїх протестантських і прусофільських теудендій не міг ле викликати реакції у католицьких Німців. Тож Шенерерянці і німецкі людовці не можуть проетити архикиязю, що згодив ся прийняти протекторат над товариством, яке після їх думки є партійним (ein Kampfverein). Вчерашне вечірне видане Oesterreichische Rundschau сконфісковано з причини острого способу обговорюваня сеї справи. Deutsche nationale Coresp доносить, що в кругах нім. людової партії уважають цілу справу протекторату архикиязя інтригою клерикалів против кабінету Кербера, з якою не є вдоволені члени давньої правниці. Де путація »католицкого шкільного союзу« визискала недостаточне поінформоване ся архикиязя, бо що-до заяви архикиязя навіть в найвищих кругах є поділені гадки.

Німецький наслідник престола відїхав вчера до Берліна, після сьвітлич прийнять, в яких взяв участь у Відні. Передвіздом цісаревич розділив межі австрійських достойників високі ордени. Так само німецкі достойники зі свити цісаревича одержали високі відзнаки. Будапештєнські дневники доносять, що цісаревич прирік угорскому президентови міністрів, що небавом авидить Будапешт.

В великій сали Ватикану відбуло ся вчера торжество наложени біретів новим кардиналам. При сїм були присутними всі перебуваючі в Римі кардинали, єпископи, пралати, дипломати і достойники та багато запрошених гостей. Св. Отець тішить ся найліпшим здоровлем. Его повітано з одушевлевем і він сам зі свого престола сповнив сей церемоніальний акт в окруженю своєї свити. При кінци Папа уділив присутним апостольского благословеня, а відтак приймав нових кардиналів в своїх приватних апартаментах.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: гр.-кат. Серапіона; рим.-кат. Агвішкі. — В неділю: гр.-кат. Ірідіона; рим.-кат. Анзельма єп.

— Сьвячене. »Товариство Руських женщан« в Станиславоу устроює спільне сьвячене в неділю дня 21. с. м. в комнатах »Руського клубу« (ул. Бельведерска ч. 3.). Початок о 7. год. вечером. Вступ від особи 2 корони. — Того самого дня устроюють спільне сьвячене товариства »Руська Бесіда« і »Руських женщан« в Перемишлі в комнатах »Бесіди« о 7. год. вечером. Вступ вільний.

— До відомости ц. к. Дирекції почтової у Львові. Я вже жаливсь, що листи, часописи, книжки та посилки, призначені для мене, посилають ся замість до Довгополя до Добринівців на Буковині. З тої причини поношу не тільки невігоду але і страту материяльну. — Записав я насїне в »спільці для господарства і торгівлі в Перемишлі« і звідтам наслано мені насїне з цілком читкою адресою 5. цвітня с. р., а що адреса була руська, то на почті справили-то насїне до Добринівців, де, як свідчить почтова печатка, переложало насїне від 6. цвітня до 10. цвітня, бо 11. було в Устю-Пугиліві Розумієсь, що насїне те я дістав розквацькане, один мішок від сьвїчки чи від чого надпадений, а за сими брак насїня: на 5 коронову посилку 1/2 корочи с. є за 20 декагр. Годі мені було того насїня не прийняти, бо тепер весна. Але щоби на будуче се не повторило ся, то удаюсь до Сьвітлої ц. к. Дирекції, щоби зволіла деяких своїх підвластних урядників поучити, що крайній вже час навчитись руського письма, а коли посилка через невинну ошибку дістала ся на другу почту, щоби поучила тамошний уряд, щоби по 4 дни посилки не передержував. — Іван Попель, парох Довгополя.

— Заставничий банк »Pii Montis« при архикатедральнім вірменським костелі у Львові існує від 1792. року. Оборотовий капітал банку виносив з кінцем 1898. р. 577.550 корон, а чистий дохід того самого року 6.244.40 корон. Цілю банку після статуту було: вивонювати зобовязаня роблені фундаторами костелів, покривати видатки костельні і спомогати убогих вірменської народности. До остатної ради надзираючої належали ке. архієпископ Ісакович, яко предсідатель; пп. Антін Богданович, власт. дїбр; Теофіль Ісакович, комісар крав. дир. скарбу і бл. п. Еміль Торосевич. Урядничий персонал, якого начальником був ке. Ян Мардиросевич, складає ся з 5 осіб. — Заставниче заведење основано з фондів парохіальних братств костельних в 1792. р., а завідувати ним мав архієпископ. Гроші мало ся вypoзичати на застави, если отже банк або директор уживав тих грошей на ріжні підприємства, то тим самим допускав ся надужити.

— Педагогічний поцілунок, про який ми недавно писали, склыв ся трагічно для цілуячого. »Echo przemyskie« доносить, що вивонника, професора учительської семинарії жіночої Вільгельма Новіна Шибицького засудендовано за деморалізоване семинаристок. Згадана часопись додає, що се належало зробити ще перед десятима роками; через помилчене его так довго на становищи професора, уможливлено ему здеморалізувати богато дівчат.

— Падеревский у Львові. Дня 27. мая с. р. приїде до Львова славний польський музик Падеревский, щоби особисто проводити послідними пробами своєї опери »Манру«.

— Обструційна весна. По кількох днях погідних і теплих наступили приморозки, студені вітри а нині не на жарт паде у Львові вогкий сніг. Санної в другій половині цвітня годі надїяти ся, але така студнї може потрєвати кілька днів і потягнути за собою необчислені стради для хліборобів.

— Сїрниковий картель. Фабриканта сїрників звязали ся в картель, в ціли вивозу сїрників на схід. Наслідком картелю буде мабуть підвишене ціни сїрників.

— Студентські розрухи в Росії ширять ся по сьвятах з новою силою. Студенти богословської семинарії в Рязани видали протесть против екскоммуїки гр. Толстою. Семинарию замкнуно.

В Петербурзі мусіли також повторити ся розрухи, бо царска родина відїхала потайно до Царского Села.

— Львівські дурисьвіти. Ві второк пополудни прийшов до помешканя о. Бобровича, душпастиря при головнім шпиталі, при улиці Піарів, якийсь мущина, літ около 22, середного росту, і досить порядно убраний, та зажадав від служниці, щоби она дала ему верхню одежу о. Бобровича, котрий під ту пору був на похороні. Служниця, не сподїваючись обманьства, дала ему одежину, і аж коли о. Бобрович вернув, показало ся, що она стала ся жертвою якогось дурисьвіта. — Якийсь другий дурисьвіт ходить по домах і представляє ся яко агент банку Гербера, та продає проспекти на льоси. Той дурисьвіт з'явив ся у пані Кароліни Г. при улиці Подлевского, ч. 6 і продав їй той без вартости папір за 6 корон, а що она не могла заплатити зараз готівкою, то взяв від неї будильник і кавав, що приїде з ним по гроші і віддасть его назад за готівку. Розуміє ся, що дурисьвіт вже не показав ся. Є то мущина літ около 45, з темною шпаковатою борідкою і був убраний в темне футро з кримским баранком.

— Новографія. Німецький стенограф Генрик Мазетті вишайшов новий спосіб стенографованя у всіх мовах. Нова стенографія полягає на легкїм передаваню найтяжших слів і на легкїм відчитуваню написаного. Новографією пише ся между чотирма лініями, а ученик по одній годині науки вже може єї уживати.

— Самоубійство при протоколі. В Будапешті казала оподї швачка Марта Майлінґер арештувати на улиці свого 17-літнього брата Рудольфа за то, що він украв їй якісь предмети, служачи до окраси. Коли Рудольфа Майлінґера переслухував комісар на поліції, він добув револьвер і стріляв до себе. Умираючого самоубійщика відставлено до шпиталю.

— Гроші з ослячими головами. Перед 20 роками в Сполучених Державах північної Америки вибила вешинґонська менниця кількасот тисячів 10-долярівок, на яких американський орел шервернений представляє ослячу голову. Такої шутки допустив ся якийсь англійський ритівник відправлений зі служби в менниці. Перед відходом вивив він форму на 10-долярівки і відїхав до Англії. Коли гроші пішли в обіг, замічено аж тоді підступну шутку, але аби не викликувати заколоту, правительство не стигало сих грошей, лише в міру надливу їх до кас, казало їх вицятити. Доси стягнуто лише половину сих »ослячих« грошей, а прочі находять ся ще в обігу. Зи ними пильно пошукують нумізматики.

— Шкільні лікарі в Росії. В російським міністерстві просьвіти вироблено проєкт санітарного надзору в середних школах. Обовязком лікаря в кождім заведеню було би: періодично переглядати ціле заведење, безнастанно надзорувати над класовими салями, лікарські оглядини всіх учеників (найменше два рази в роцї), брати участь в педагогічних нарадах і т. ин.

— Конкурс на громадского лікаря в Книгині коло Станиславова з річною платнею 1000 К. розписаний з речинцем до виошеня подане до дня 15. мая с. р.

— Гумористичний кутик.
Кульати п. Шеремети.

Хто в карти не грає й при картах сидить,
Лише бурлакує*) — нехайже мовчить!
А вже коли граєш: мели язиком,
Кури як машина, товчи кулаком,
Лише, братку мій, не лишай ти довгів,
Плати, що прорізав, а ні — цілуй стів.
Бо честю хто грає для зиску з гри карт,
Той нич вже не варт, той нич вже не варт!

Пан Шенк, той віденський професор зробив сензацію твором, в яким виводив, Як бузька навчити, аби довгоніс Що треба: чи хлопця, чи дівку приніє. Однак я все кажу: нікому не вір, Бо бузько се хитрий і впертий є зьвір, Що схоче — принесе, приїде — хоть не клич І всякі теорії не варті тут нич!

*) По руски: кібцує.

Посмертна оповістка.

— О. Володимир Чехович, парох в Батятичах коло Камінки струмілової, упокоїв ся дня 17. с. м. по короткій і тяжкій недужі (тиф) в 31. роцї жатя, а в 7. р. сьвященства. В. є. п.!

Телеграми.

Відень, 19. цвітня. Засідане палати послів розпочало ся о год. 1/2 12. До год. 1. попол. відчитувано ріжні інтерпеліції.

Відень, 19. цвітня. Цісар виїхав вчера вечером до Будапешту на кількатижневий по-бут.

Відень, 19. цвітня. Передвчера відбуло ся тут засідане >Тов. австрійских рафінерів нафти<, на яким нараджувано ся над внесенем знесеня картеля. Присутні члени репрезентували 2.200 голосів. Розв'язане картеля ухвалено 1800 голосами. Картель перестав існувати з днем 1. мая с. р.

Білгород, 19. цвітня. З компетентної стори запевнюють, що в справі конституції на-ступило порозумінне межі провідниками ради-кальної партії, а поступовцями. Нова консти-туція стане завтра публично оголошеною в коро-лівській палаті.

Берно швайцарске, 19. цвітня. За демон-страції перед російским консулятом виділено звіден: російских студентів Бернштайна і Ле-

віндона, польского студента Еленмана, і коррек-тора Кремега, болгарского студента Максимова і італійского цукорника Монте Бельо.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

— 3 Відня доносять дня 18. цвітня: Мимо того, що теперішня парламентарна сесія має вигляди успішної праці, рух на біржі є незмінний, значить ся, середно оживлений. Всі дожи-дають звороту на ліше на берлінській біржі. Нині ситуація там трохи поправила ся, задля обставини, що німецький цісар Вільгельм II по-кликав до себе директора німецького банку, Си-менса. Се вплинуло також на оживлене бірже-вого руху у нас, головно деяких паперів. Спра-ва залізничних інвестицій хвилево стратила вплив на спекуляцію. Значну надвишку виказу-ють нині і вчера акції >Lloyd-a<, бо доходи сего підприємства за марець с. р. є виспі о 400.000 корон, чим в марцо м. р.

Львівський курс з дня 19 цвітня.
За 100 ср. рублів платять 254— К. жадають 255— К.
за 100 марок 117.50 „ „ 117.75 „
за 20 франків 19.16 „ „ 19.18 „

(Рільничий банк у Львові).
Пшениця готова 7.60—7.80. Пшениця на ре-чинець 7.30—7.50. Жито готове 6.60—6.80. Жи-то на речинець 6.30—6.60. Овес на обрік 6.50—6.80. Овес на речинець 6.40—6.60. Ячмінь на нашу 5.50—5.75. Ячмінь броварн. 6.50—7.00 Ріпак но-вий 10.50—10.75. Льпianка — — — — — Горox на нашу 6.75—7.—. Горox до вареня 7.50—12.—. Вика 8.50—9.—. Бобик 6.50—6.75. Гречка 7.25—7.75. Кукурудза стара 5.90—6.25. Кукурудза нова — — — — — Хміль за 56 кл. — — — — —
Конюшина червола 45— — 65—. Конюшина біла 35— — 75— Конюшина шведска 60— — 95—. Тимотка 20— — 26—.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна.

Програма від 16. до 30 цвітня 1901.

При співучасті військової музики 80 п. п.

- 1. Увертура. 2. Bangaro і Miss Lakara японь-скі ігрища. 3. Les Henry, танцери. 4. A-Bo Kou, жонглерска сцена. 5. Georg і Gutti Edler, альпей-ска сцена. 6. Кльови Zertko зі своїми 15-ма а-кробатичними песями. — 10 минут павзи — 7. Орхестра. 8. The Gilbals, надвоздушний акт. 9. Fritzi Sarotti, субретка. 10. Nadrage, черво-бесідник. — Павза. — II. Орхестра. 12. Castell de Vere, кольоратурова співачка. 13. Трупа Fjord, ливжари на штучнім леді; справдішна совганка на сцені. 14. Pawelo Compagnie, 16 осіб, най-ліпша в світі пантоміна.

Що дня велике представлене. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці High Life представлене. Білети вчашійше можні замовляти і набути в конторі Пльана, при ул. Карола Люд-вика у Львові.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

яко гарна прикраса компат

Картини: Верещагіна, Шевченко в домо-вині і Сластьєна, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Р'услана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<).

одиноке руске товариство асекураційне, обезпече будинки і всі пред-мети движимі протав огневих шкід.

>Дністер< припоручили Преосвящ. Ординарияти Всеч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні >Дністра< з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий 311.540 кор. 11 сот.
Резерва премій 171.942 „ — „
Резерва спеціальна 6.000 „ — „
Фонд смертальний 30.924 „ 54 „

Тарифи >Дністра< умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 3% звороту з премій.

>Дністер< виплатив до 31. грудня 1900. відшкодовань 2,120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси >Дністра< приймають при позичках гіпотечних: Банк краввий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Залі-щиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через >Дністер< в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; а таких обезпечень через >Дністер< іде часть провізій на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

>Дністер< пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій >Дністра<. Агенти заробили вже 274.964 кор. провізій.

Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції >Дністра<

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1900.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд	до Львова	Поїзд	зі Львова
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годині		відходить о годині	
6:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня в Чей вівіль (Іскан, Газзупу), Станиславова в Брухович, шод. від 13. мая до 16. вер. вк в Янова	6:25	до Лавочного (Мушкача, Пешту) (Борислав до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний дв. Підзамче
6:20		6:30	
6:46		6:43	
7:45		6:55	до Станиславова, Підвисокого, Потутор
7:40	в Тернополя, Бродів на дв. Підзамче на дв. головний	8:30	8:40 до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
8:00		9:07	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер. до Янова
8:05	в Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия в Соалі, Рави рускої	9:15	
8:15		9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз. дв. гол.
1:35	8:50 в Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер. в Ябосляна і Любачова	9:55	до Чернівців, Станиславова
11:45	зі Станиславова (Керемезе, Потутор) в Янова	10:20	до Сокаля, Белзля, Рави рускої і Любачова
12:55		1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в не-ділі і сьвята
1:15	зі Скольного, Стрия, а в Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	2:15	до Брухович від 13. мая до 15. вересня в не-ділі і сьвята
3:14	а Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв. в Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
5:17		3:15	до Янова шоденно від 13. мая до 16. вер.
2:35	5:40 в Кракова	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 16. вер.
5:45	в Чернівців, Іскан	3:30	до Рашева, Хирова, Любачова
1:45	5:55 в Сокаля, Белзля і Любачова		
6:00			
Ніч			
7:24	в Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.) в Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.) в Брухович від 13. мая до 16. вересня шод. в Янова шоденно від 1. мая до 15. вер.	6:10	до Станиславова
8:40		6:13	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні 6. а від 16. вер. до 30. марца 1901 шоденно
2:31		6:30	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
12:20	10:00 в Чернівців, Букарешту, Гусятин, Потутор в Лавочного (Пешту) Янова	6:50	до Лавочного (Мушкача, Пешту) Калуша
	10:15 в Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз. на дв. голов.	7:10	до Тернополя дворець головний дворець Підзамче
	10:30	7:33	
	12:05	7:25	до Сокаля і Рави рускої
	3:12 в Підволочиск на дворець Підзамче	7:48	до Брухович (13. мая до 16. в. в нед. і сьв.)
	3:35	9:12	до Янова від 1. мая до 15. вересня
		10:40	до Чернівців і Іскан
		10:50	до Кракова, Відня, Варшави
		11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний дв. Підз. дв.
		11:25	
		4:15	до Кракова, Відня, Берліна, Самбора
		4:45	до Брухович від 13. мая до 17. вер. шод.

ЗАНІТКА: Пери нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Чає середно-європейский рівнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Крайських ч. 5) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого рода і розкладїї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване в обмеженою порукою

Львів, ринок ч. 10. (дім >Просьвіти<)

приймає вкладки до опроцентования на 4%. Позички уділяють ся членам за сплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміні-страції, почавши від 200 корон і висше, до половини вартости гіпотек на сплату в ратах до 10 літ.

Позички над 500 корон мусять бути інтабульовані, а до 500 кор., або інтабульовані, або в порукою 2 ручителів від-повідних.

Сьвященники не посідаючи гіпотек мусять крім поруки 2 ручителів предло-жити полісу житєву; обезпечитись на жи-те треба тільки через >Дністер< в Тowa-рстві взаїмних обезпечень в Кракові.

Уділ членський вносить 50 кор. вписове 2 кор.

Членом бути може тільки член обез-печений в >Дністрі<.

З днем 31. грудня 1900 стан:
число членів 1857
фонд резервовий 6919 кор. 46 сот
вплачені уділи 79087 „ — „
вкладки щадничі 806803 „ — „
уділені позички 763737 „ — „
касовий оборот в 1900 році 2424157 „ — „

Інформації до позичок уділяє Ди-рекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень >Дністер<